

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Commentarii Exegetici In Apocalypsim Ioannis Apostoli

Viegas, Brás

Parisiis, 1615

De portis, plateis, templo, sole, & commercio cælestis ciuitatis. Sectio II.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39261

Quantò inuentu rarior, tantò pretiosior: quoniam perfectio Apostolica rarissima fuit, atque adeo pretiosissima. Duos refert colores, vnum autè purissimi, alterum aetherea claritate relucentem, hoc est, aurum charitatis in proximos, & ardentem in Deum amorem. Flammescit impèsius, quoties solis radiis verberatur: quoniam Apostoli, cum Christi gratia tanquam radio micabāt, tunc magis ad proximorum salutem incendebantur. Topazium cum polis, obscuras: quoniam Apostolos, cum laudibus nostris polimus, potius obscuramus, quam illustramus ob excellentem eorum, nostrāque omni commendatione maiorem magnitudinem. Iacobum fratrem Domini ex Ioachimi interpretatione exprimit.

Y. *Decimum chrysoprasus*, siue *chrysoprasus*. Viridis est gemma, colore porri, succum referens, in aurū declinans aurēis interuenientibus guttis. Viriditas, hoc est, spes Apostolorum ad maiorem charitatem eorū animos incitabat. Aurea gutta aureas charitatis actiones, significant, quibus Apostoli spei suæ viriditate variabāt. Vult Ioachimus hanc gemmam Iudam fratrem Iacobi minoris adūbrare. *Vndecimum hyacinthus*. Violaceo colore hyacinthum florem representat: cælestem colorem refert, vt sapphirus: mutat cum facie calī colorem, sereno enim, & illustri perspicuus est, turpido, & obducto nubibus obscurus. Cælestem planè colorem referunt Apostoli cælestibus moribus. Mutabant cum facie calī colorem: quia ad imperiū Dei optimi, & maximi sese in omnibus accommodabant. Præterea sereno Ecclesiæ cælo charitatem in alios exercebant: nubilo autem, & persecutionibus turbato constantiam, & fortitudinem præferabant. Simonē secundum Ioachimum notat. *Duodecimum amethystus*. Violacei coloris est, fulgentius emicās hyacintho, sculptura facilis. Inter purpureas gemmas principatum amethystus Indicus tenet: purpureus est permixto violaceo colore, & quasi rosæ nitore, lenitèrque flammulas fundens. Tradunt illum triformi colore radiare, roseo, violaceo, & purpureo. Sane sculptura faciles erant Apostoli: quia in laboribus patientes, gemæ purpureæ propter martyrium, rosæ habentes nitorem propter gratiā, quam sibi apud omnes conciliabant. Est enim rosa gratiæ symbolū. Deniq. suauissimas amoris flammulas ex se late fundebant. Matthiām Ioachimo significat.

De portis, plateis, templo, sole, & commercio cælestis ciuitatis.

SECTIO II.

I. *Explicatis cælestis illius ciuitatis fundamentis, persequitur reliqua Ioannes.* Primum igitur docet duodecim portas duodecim margaritas esse per singulas: quod duobus modis potest intelligi. Vno, vt sit sensus singulas portas esse ex singulis margaritis, quod illis verbis disertè dicitur: *Et singula portæ erant ex singulis margaritis*. Altero, vt in singulis portis essent singulæ margaritæ, quod verbis propositis videtur indicari, cum dicitur. *Et duodecim portæ duodecim margaritæ sunt per singulas*. Quam ob causam Ansbert. vt vtrumque testimonium conciliet, docet singulas portas factas fuisse ex singulis margaritis: & præterea vnamquāque portam habere insuper duodecim margaritas sibi quodammodo affixas, atque adeo fuisse omnes margaritas portarum centum quadraginta quatuor. Quod si addantur aliæ duodecim, ex quibus singulæ portæ confectæ erant, numerari cētum quadraginta sex margaritas: quam sententiam sequitur Ribera. Verū multò probabilius videtur id, quod aiunt Beda, Tycon. Primas. Arethas, & alij illud duntaxat significari singulas portas confectas fuisse ex singulis margaritis. Quod verò dicitur: *Duodecim portæ duodecim margaritæ sunt per singulas* non

Locus diffinitus.

Ansbertus.

Ribera.

Beda.

Tycon.

Primas.

Areth.

Singule portæ erant ex singulis margaritis.

non illud indicare in singulis portis fuisse duodecim margaritas, sed singulas portas fuisse singulas margaritas, quod magis adhuc explicatur, cum subiungitur: *Et singule portae erant ex singulis margaritis*: quae verba appositae sunt explicationis gratia, non ad aliquid diuerlum significandum. Porro aduerte margaritam idem esse quod vnionem: appellantur autem margaritae vniones, vt auctor est Plinius lib. 9. c. 35. quod nullae duae reperiantur in cochis indifferetæ. Quod ad mysterium attinet, cum supra dixerimus duodecim portas duodecim Apostolos significare, sanè cū singulæ portæ dicuntur esse ex singulis margaritis, indicatur pretiosissimam, & præstantissimam esse Apostolorum doctrinam: esseque præterea instar vnionis propter summam consensionem, quæ inter omnes cernitur, vt vnus omnium instar obtineat. Et quanquam discreui fuerint locis, nullam tamen habuisse doctrinæ dissensionem. Ad quod mysterium explicandum quatuor illa quadriformia animalia, quæ Ezech. cap. 1. apparuerunt, & præter quatuor orbis imperia quatuor etiam Euangelistas, & in eis Apostolos, vniuersosque Euangelij præcones adumbrarunt, eisdem omnino faciebus constabant, eadèmq; erant corporis specie efformata, eodèmq; omnino modo mouebantur ad summam in fide Euangelij prædicanda consensionem exprimentam.

Secundò sequitur: *Et platea ciuitatis aurum mundum tanquam vitrum perlucidum*. II. Non puto plateam hoc loco forum ciuitatis significare, quo omnes conueniunt, vt videntur plerique existimasse: sed plateam pro plateis dictum esse, ita vt omnes plateæ huius ciuitatis dicantur esse aurum mundum: in quo quidè latitudo charitatis beatificæ explicatur. Sicut enim in plateas vergunt ostia domorum ciuitatis, singulæque ciuium domicilia, ita diuersæ mansiones Beatorum, quibus diuersitas gloriæ exprimitur, iuxta illud Christi Ioan. 14. *In domo Patris mei mansiones multæ sunt*: in plateas charitatis concurrunt, quia singuli Beatorum quisque de alterius gloriâ latentur: & quanquã sint gloria inæquales, per charitatè tamen omnes alter alterius gloriæ participat, quod est charitatis proprium, vnde Paulus 1. ad Cor. 4. *Ia saturati estis, iam diuites facti estis sine nobis regnatis, & vtena regnetis, vt & nos vobiscum regnemus*. Supponit enim Paulus charitatè aliena bona sibi propria ducere, & ita iis letari, ac si ipsa possideret: atque adeo si illi prædicatores, cum quibus agit, regnaret, hoc est, bonis omnibus frueretur, se quoque eū illis regnaturum, quoniã charitas, qua illos adamabat, regnum ipsorum proprium sibi faceret. Quare cū Beati se maximè diligat, quisque de aliorum beatitudine & felicitate letatur. Hoc est enim, quod hoc loco ait Ioan. ostia domorum in eandè plateam concurrere: quæ auro mudo comparatur propter excellentiã, vitro mundo propter puritatè. Et præterea, quia inuicè alij aliorum gloriã intuetur, & eõ munione charitatis mutuo libi eandè facilitatè quasi radiu perlucidissimū transmittunt. Tertio, *Templum non vidi in ea: Dominus enim Deus omnipotens templum illius est, & Agnus*. Nimirum, quia Deus clarè vilis non eget tēpli alicuius externi amplitudine, vt maiestatem præferat, sed ipse per se satis gloriosum se Beatis demonstrat. Itaque ipsemet tēplum est sibi, quia & in seipso videtur, & in seipso maiestatem omnem tēpli continet. Idemque de Agno, hoc est Christo secundū diuinitatem eadem plane ratione, secundū humanitatem verò suo modo intellige. Quarto, *Ciuitas non eget sole, neque luna, vt luceant in ea: nam claritas Dei illuminauit eam* (in præterito legendum est, vt patet ex Græco contextu) & *lucerna est Agnus*. Quod dicitur: *Claritas Dei illuminauit eam*: significat Deum, ipsum ciuitati illi caelesti pro sole esse: nisi in claritate Dei lumen gloriæ velis accipere, quo Beatorum intellectus perfusus ad diuinæ essentiae conspectum euehitur. Quod subiungitur: *Et lucerna eius est Agnus*: de Christo, vt homo est, accipiendum.

Margarita cur sit dicta vno. Plinius.

Apostoli margaritæ propter doctrinæ consensionem Ezech. 1.

II. Platea ciuitatis ex auro mundo quid. Ioan. 14. 2. Charitas beatorum.

1. Cor. 4. 8. Bona aliena ducit propria

Templum ciuitatis Deus.

Ciuitatem que claritas illuminat.

Humanitatis
Christi splē-
dor & excel-
lentia.

est: nā secundum diuinitatē sol etiam, & claritas est ciuitatis, sicut & reliquæ personæ diuinæ. Et hoc loco obiter collige excellentē humanitatis Christi splendorē & præstantiā: siquidem cum lucerna dicatur comparata, fulgentissimo soli Diuinitatis, nihilominus intenti solis præsentia lucet: quod sanè mirum videri debet. Quis enim lucernā soli appositam vidit vnquā spendescere? Quare non immeritō Ioan. ad Christi, quatenus homo est, splendorē exaggerandum, cum præmississet: *Claritas Dei illuminauit eam*, videlicet sol ipse diuinitatis, continud subiunxit: *Et lucerna eius est Agnus*: vt intelligeremus Christum, vt homo est, tanti esse splendoris, & excellentiæ, vt etiā Deo comparatus claritatē, splendorēque retinere videatur. Atque hæc est ratio, cur lucernæ hoc loco fiat mentio, non verò quod in illa ciuitate nox aliqua sit, in qua lucerna adhiberi debeat. Vnde sequitur: *Nox enim non erit illis*. Quasi dicat Ioannes: Nemo existimet eo, quod lucernæ mentio facta est, aliquam noctem in ea ciuitate esse, cum in ea perpetud sol fulgeat.

In ciuitate
nulla nox.

III.

Ciuitatis cū
Regibus, &
nationibus
commercium

Quintō *Ambulabunt gentes in lumine eius* (id est, ciuitatis, nō Agni, vt patet ex Græco contextu) & *Reges terræ afferent gloriam suam, & honorem in illam. Et porta eius non claudentur per diem: nox enim non erit illis. Et afferent gloriam, & honorem gentium in illam*. Significatur ciuitatis huius frequentissimum imperium, atque commercium: itaque Reges terræ, totiusque orbis nationes modò ad Ecclesiam venturas fide Christi, Religionēque suscepta, gloriamque suam, & honorem allaturas: quoniam maiestatem, dignitatēque suam, regnorumque opes, ac ditignem Christi imperio subiiciēt: denique amore cælestis Hierusalem omnia pro nihilo ducent, summamque gloriam, & honorem arbitrabuntur cælesti illa ciuitate donari, eiusque ciues appellari. Hoc est enim gloriam, & honorem in illam afferre, videlicet gloriam suam temporalem, non solum hic pro Ecclesia militante per fidem, sed etiā pro triumphante, id est, pro cælestis patriæ consecutione commutare. Possumus etiā sic accipere. *Afferent gloriam, & honorem gentium in illam*, hoc est, quicquid gloriosum, & magnū erit in gentibus, Reges videlicet, ac Principes, viri etiam opibus, ingenioque florentes ad fidem Christi conuersi in illam cælestem Hierusalem inferentur. Quod verò dicitur: *Porta eius non claudentur per diem*: securitatē indicat: cum enim nullus hostis timeatur, non est, cur portæ claudantur. Postremò. *Non intrabit in illam aliquod coinquinatum, aut abominationem faciens, & mendacium: nisi qui scripti sunt in libro vitæ Agni*. Vbi nos habemus, aliquod coinquinatum, Græcè est: *παραποιεῖ*, id est, omne coinquinans. Sic enim vertit Erasmus. At Biblia Complutensia, Arethas, & Andr. Cæsar. *παραποιεῖ* id est, *Omne commune*: quod idem est, ac si dicas, *omne immundum*, iuxta illud Act. 10. *Absis Domine, quia nunquam manducaui omne commune, & immundum*. Mendacium, iuxta ea, quæ diximus sectione prima, accipiendum est. Sententia illustrior est, quàm vt expositio- nem desideret: certum enim est in cælesti illa ciuitate, vbi plateæ sunt aurum mundum, & omnia ex margaritis, lapidibusque pretiosis constant, nihil coinquinatum, & immundum locum habere posse. Itaque nemo pedibus coinquinatis in ciuitate illa admittitur, cum plateæ strætæ sint auro purissimo, in quo pedem nitidissimum, omnique labe detersum ponere oporteat. Quod videtur respexisse sponsa Cant. 5. cum pedes senel ablutos iterum coinquinare formidabat, ne videlicet sibi aditus in cælestem illam ciuitatem intercluderetur. *Laus*, inquit, *pedes meos: quomodo iterum inquinabo illos?* Denique soli illi, inquit Ioannes, qui scripti sunt in libro vitæ Agni, in eam pulcherrimam ciuitatem ingredientur.

Securitas
illius.

Commune,
& immun-
dum idem.
Act. 10. 14.

Ciuitatē pu-
rissimam ni-
hil immundū
ingredietur.
Cant. 5. 3.

Illustra-